

LJUBLJANSKI ČASNIK.

№ 14.

V petek 17. Velkiga travna

1850.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačnje se za celo leto pri založniku Jožefu Blazniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje, za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, in ako se na pismo zapiše, de so naročniki denarji (Pränumerationsgelder) v njem; ni treba nič poštine plačati.

Vradne naznanila.

Visoko c. k. denarstveno ministerstvo je 16. dan mal. Travnja t. l. eno v obkrajju c. k. štajarsko-ilirskiga kameralniga dohodstviniga oskerbnistva spraznjeno mesto kameralniga okrajniga komisarja II. razreda koncipista tega kameralniga dohodstviniga oskerbnistva Janezu Peške-tu podeliti blagovolilo.

Od c. k. poglavarstva. V Ljubljani 3. velk. Travnja. Chorinsky l. r.

Politiške naznanila.

Avstrijsko cesarstvo.

Terst. 11. maja je minister pravice višji deželno sodništvo vpričo vsih tamošnih gospok v djanje vpeljal.

Terst. Teržaška municipalna komisija je sledeči razglas naznanila:

Teržačani! Vaše municipalno vodstvo se veseli, de vam zamore naznaniti, de bo svitli cesar Franc Jožef I. svoje zvesto mesto obiskal in temeljni kamen za zidanje kolodvora položil.

Z radostnim vriskam moramo ljubljeniga vladarja v naši sredi sprejeti, ki je komej žezlo svojih dedov prejel, ko je ljudstvam velike države na podlagi edinosti vsih moči, na enakopravičenju vsih narodnost vtemeljeno vstavo podelil, in prihodnjost Terstu odperl, ker je mestne naprave in od njegovih prednikov podeljeno svobodo kakor zastavo obstoja po posebnih postavah zagotovil.

Naj v zahvalo toliko in tako velikih dobrot pri vsaki stopni v naši sredi znamenja veselja, hvalečnosti in žive udanosti do slavne habsburško-lotrinske hiše zagleda, ktere so Teržačani vedno jasno kazali.

De bi vsak čut pravi izrek najdel, je municipalno vodstvo podpisane komisije znamenja radovanja in udanosti odločilo, ktere bodo vaše navdahnjenje podperale in dobrovoljno srece vladarja razveselovale (sledi predpis.)

Štajarska. Vsi učitelji na mariborskem gimnaziju so ministerstvu prošnjo poslali, de bi tam stolico za slovenski jezik in slovensko slovstvo vstanovilo. Vsa čast gre vodju in drugim učenikom, de se sami trudijo vstavne pravice v djanje vpeljavati, in terdno upamo, de bo visoko ministerstvo to pravično prošnjo rado uslišalo.

* Sviti cesar je sledeče lastnoročno pismo iz Ljubljane deželnimu poglavarju Dr. Burgerju poslal:

Ljubi deželni poglavar Burger!

Na mojem popotvanju skoz Štajarsko sim z veseljem vidil, de v srcih vaših verlih prebivavcov udanost do moje hiše v nerazkaljeni čistoti živi. Kakor so se sinovi te dežele v nevarnih časih pogumno krog mojih zastav zbrali, in v vročih bitvah staro hrabrost pokazali, tako vidim tudi v serčnem in prijaznem sprejetju, kteriga sim povsod na poti in v glavnem mestu v Gradcu deležen bil, nove dokaže stare zvestobe in poroštvo odkritoserčnosti pokazaniga djanja in misel ljubezni in udano-

sti, in z radostjo rečem, de verle štajarce med naj boljši in zlahtniši v veliki državi štejem. Ukažem Vam, deželi, in posebno zvesto udanimu mestu Gradcu za slovesni sprejem, kteriga so mi pripravili, v mojem imenu serčno hvalo izreči, kť tudi Vas, ljubi doktor Burger, polniga spoznanja marljivosti in previdnosti zagotovim, s ktero to kronovino vladate, in Vam z cesarsko milostjo udan ostanem. Ljubljana, 11. maja 1850.

Franc Jožef s. r.

Schwarzenberg s. r.

Bach s. r.

* Iz Celja se piše 10. marca v „Gratzer Ztg.“ Danes smo bili tako srečni mladiga cesarja, obnovavca Avstrie v našem zidovju viditi. O pol treh ga je pripeljal z rožami ovit parovoz. Že od raniga jutra se je množica, ki je iz daljnih krajev prišla, po ulicah sprehajala z veselim obrazom, in na vsakem obličju se je vidilo veselo pričakovanje. Ko je njegovo veličanstvo v krasno okinčani kolodvor prišlo je vrisk množice zvonove in strel oglušil. Na mostovžu je stala narodna straža, ktero je njegovo veličanstvo pregledalo.

Praznično oblečene deklince so cesarju krasen venec iz cvetlic in slovesno pesem podarile.

Ko cesar odide, se je novo vriskanje začelo. Naj bo njegovo veličanstvo v velikih mestih tudi bolj slovesno sprejeto, serčniši ne more nikjer biti kakor pri nas.

* Sekavski knezoškof je na svoje duhovne sledeči pastirski list poslal:

Jožef Othmar,

po božji milosti knezoškof sekavski in namestnik škofa v Ljubnu, doktor bogoslovstva itd. itd. vitez od Raušer

vesolni častiti duhovšini sekavskiga in ljubniškiga cerkveniga okrožja srečo in blagor od gospoda.

Ko so na Dunaju zbrani škofi 17. junija lanskiga leta zveste pomagavce v svojim pastirskim listu z besedo tolažili in spodbadali, so se nadjali, de jim bo kmalo dovoljeno, otrokam katolske cerkve vesele sklepe svojiga truda naznaniti. Zaupanje, ktero so ga v božje varstvo in v cesarsko modro in pravično vladostavili, je vresničeno. Vi poznate, dragi sodelavci v Gospodu, naredbe, ktere je njegovo veličanstvo cesar 18. in 23. aprila storil; ker one so že med občinstvo prišle. Zavolj teh najvišjih storitb je prišel od ministerstva na škofo, ki so se dunajskiga zbora vdeležili, sklep, ki se bo z predlogi vred, na ktere se opera, kmalo očitno razglasil. Mnogo zadev, za ktere so škofi, namestniki cerkve, svoj glas povzdignili, je zaželeno razrešitev najdljo, med njimi so ravno take, na kterimi je posebno ležalo, ali bo katolska cerkev v Avstrii dan ponovljenja praznovala.

Z veseljem in hvalečnostjo pozdravimo to pravično ravnanje. Ono je velko pravilo: ker razterga mreže slabiga mnenja in skerbi, v kterih zapleteni so diplomati mislili, de je naj boljši politika oestro obstraženje cerkve; ono se zoperstavi krivim zapopadkam življenja, ki so naj zlahtniši moči mertudili, in med tem ko

naj svetejši dobički človeštva svoje pravice zadobe, skerbi omenjena naredba tudi zanotrajne potrebe deržavlanske družbe. Al veličastno se ne sme zanašati, ako se med človeštvam dvigne, de se bo naenkrat povsod zastopilo in po vrednosti čislalo, in mogočno kot nikdar se dandanašnji preroška beseda poterdí, de je gospod Jezus znamenje, kterimu se zoper govori. Tisti, ki keršansko luč sovražijo, ker so njih dela tamne, tisti, ki so v posvetnih zmešnjavah čut za zlahtno zgubili, tisti, kterih up je revolucija, in kterih opravilo je vse slabe želje spodbosti, so si morebiti v drugih namenih zlo inaki; vendar pa se vsi v tem zjedinijo, de vsako močno gibanje keršanskiga življenja močno sovražijo, in vsako spoznanje cerkvenih pravic za veliko izdajo na času in njegovem tirjanju naznanijo. To malo stavkov, s kterimi se neutrudljivo bojujejo in jih med sabo mešajo, nam je v njih praznosti dobro znanih; ali oni zamorejo med nevednimi hude nasledke imeti. Zraven tega moramo z žalostjo spoznati: katolska cerkev s svojim bogatim, svetim življenjem je mnogo ljudem zaperta kniga postala. Tudi med tistimi, ki pravico časte in sočutja do svetiga niso zgubili, se taki najdejo, ki noviga vstanja cerkveniga djanja ne razumejo in ga torej krivo razlagajo. Mi smo učeniki, ktere je Bog keršanskimu svetu predpostavil; mi smo poklicani, vsako krivo mnenje razjasniti, kteriga plevel bi zamogel zlato zerno resnice zatreti. Toliko bolj se nam zdaj spodobi božjo in človeško reč voditi, ako zmote iz nevednosti vstanejo, jim luč resnice resno in ljubeznivo pokazati.

Deržava, ktere vezi božja beseda z posvečenjem deržavljanskih dolžnost posveti, je za človekovo življenje silne važnosti. Občni trud, podperan od poterjene skušnje mnogih, stori naravo človeškim namenam služno. Zemlja redno svoje darove deli, živina se nauči služiti, ilovca se spreoberne v varno pohištvo, morje postane narodovezavna cesta. Postava stoji pred vlastjo na straži, in kroti z hrabro roko divjo žugajoče strasti. Oprosten od jarma vsakdanske potrebe, ki divjake v prah priklanja, je duh v stanu, se prosto gibati. Pa ravno v deržavi se naj bolj vidi, de se človek v visokeji svet dviguje, in ako se hoče svojglavno od njega odtergati, postane samo na sebi razpadeno bitje, ki ni ne za zemljo, ne za nebesa. Deržavi je naravnost nemogoče, vsim željam posameznih združenih udov zadostiti, ali poštovanje pred postavo z edinim ravnovažjem samopridnih poganjkov ohraniti. Čuta dolžnosti ne sme pogrešati. Čut dolžnosti je pa v vesti vkoreninjen, in vest, tudi zmotena, je gibanje duhovniga življenja, skoz ktero predčutje potrebnosti, Bogu samimu služiti, v človeka sveti. Ako je zavest v Boga v vstvarjenem duhu že tako zlo ugasnila, kolikor je mogoče, ga tudi čut dolžnosti zapusti. Torej so paganski modrijani po vsi pravici terdili, de je deržavo brez vere ravno tako nemogoče vterditi, kakor mesto v oblakih sozidati. Tega tajiti, ne morejo oslepljeni ljudje, zoper ktere mora Evropa zdaj vsako dobro

človeškiga življenja braniti. Bog je zlo, vlast je tatvina, zakon podaja v sramoto. Tako se glasi evangeli napredka v popolnem in doslednem izreku. Ta trojica se ne more raztergati. Zastonj je opora proti razrušenju lastnine in družine, ako država v brezbožnost pade.

Duh, ki je zdaj na višini razvitja, je pokazal počasi, vendar pa neprestano napredovaje, zapopadek celiga človekoviga življenja, torej tudi države. Država je nalogo dobila, vse svoje ude srečne storiti; zatorej je bila pozdravljena za edino opravičeno; vse moči, ki v človekovo življenje segajo, tudi tiste, iz katerih vladarstva naravna moč svoje življenje dobiva, bi imele državni oblasti naravnost podveržene biti. Ta uk je tudi tam pohvalo zadobil, kjer celota, ktere del je on bil, pristojnosti ni najdlja in je ni mogla najti. S posebno marljivostjo so jo na katoliško cerkev obrnili, zoper katero so junaki nove luči pušice nenehoma spušali, ker so v njej zagrajo vere in svetiga poštenja spoznali. Obstražena je bila z vedno večjo nezaupnostjo in omertudena skerb je v tisti razmeri rasla, v kateri bi bilo cele moči kersanske gorečnosti potreba, da bi se zamogel žugajoč vihar odpoditi. Tisto razjasnenje, ki je že takrat kraljestvu in veri očiten boj napovedalo, je slovstvo pod svoj jarm spravilo, je stopilo iz bukev v široki svet, je razrušilo prestole, je napravilo na njih mestu glavosekavnice (Guillotine), in vedno še je bilo za modrost spoznano, v cerkveni oblasti naj hujši protivnico države gledati.

Tudi Avstrija je bila v povodenj potegnjena, ki se je z narasajočimi valovi po Evropi razlila. Pravila, po katerih sta kralj in parlament zoper galikansko cerkev ravnala, so bile od Seine na Donavo presajene, in tu veliko bolj in neobzirno doveršene. Oblastna beseda vladarja je čez naj večji del samostanov razsodbo vničenja izrekla. Zakonu je bilo pred posvetno sodbo navkazano in duhovnu, ki je po drugi razmeri ravnal, se je z odstavljem žugalo. — Cela sestava pravil previdnosti je ležala med svetim prestolom in avstrijsko cerkvijo, med škofam in njemu izročenim občinam. Cel naval ukazov je vsako cerkveno reč oravnovalo, in vse cerkvene predmete državni oblasti podverglo; celo sveče, ki so na oltarju gorele, so morale biti po državnih postavah vstvarjene. Vsako zunajno opravilo pobožnosti, ki ni prav v avstrijski bogoslužni red šlo, je veljalo za zoperpolicijsko prederznost, ako ni na prošnjo od deželne vlade le včasih dovoljeno bilo. Vstanovitev pobožnih društev se je z overki bojevala. Cerkveni služabniki so bili izučeni v učilnicah in po knjigah, ktere so bile od državne vlade popolnoma odvisne. Duhovska sodna oblast sicer ni bila nikdar overžena, ker ji je bil pa vsak važni predmet odvzet, je samo ime nosila.

De avstrijska cerkev ni popolnoma vtrudena zaspala, kar ji je bilo po takih postavah odločeno, se mora pred drugim posebno Bogu svejimu pomočniku zahvaliti, in potem npravnosti vladarjev. Slavopolna cesarska hiša, krog ktere prostola so se Avstrije razni narodi družili, je hodila v časih velevažnih dogodov po potu previdnosti. Ako so bili habsburški sinovi borivci zoper vero, ktera se je jela iz Wittenberga razširovati, jim ni bilo težko na nemškem, kjer je takrat močno vrelo in vse po novem hrepenelo, zlomljene cesarske moči obnoviti in rimsko-nemški kroni svetlost pridobiti, ktera je bila večji od vsih drugih kronanih glav v Evropi. Al bogaboječnost in čišenje cerkve, ktero je Bog za vodnico svojih skrivnosti postavil, je čeznje več moči imela, kakor vabljalnost posvetniga veličastva. Sto in dvajset let so se borili z viharji, ktere je protestantizem zbudil, med tem ko so borivci Izlama Dunaj naskakovali in meje svojih držav do Gjura

stegnili. Zadnjič so se na Nemškem valovi vlegli, dragoodkupljen mir je bil sklenjen. Al od zahoda sem je pritisnil častogladen, veličasten zmagavec. In ravno zdaj se dvignejo Ozmani z vso svojo močjo. Nemčija se je potresla do Rheina, in v cesarski dvor se je razlegal bojni krič divjakov. Habsburška hiša je zaupala v Boga in je zmagala. Po mnogih bojih, med njimi križanske vojske v svojem kersanskem navdahnjenju, je bila moč Izlama za vedno sterta in zemlja svetiga Štefana jarma rešena. De cerkev svoj blagonosni obraz iz srede Evrope ni obrnila, de čete azijske srednje Evrope niso poplavale, je to za resnico delo tistiga, ki osodo narodov na skrivni vagi vaga; pa avstrijski vladarji so bili, ktere je on poslal, svojo delo speljati, in oni so svoj poklic dopolnili. To je boljši slava kakor tista, ki krog železniga zmagavniga voza dobitniku venljive vence vije.

Knezi hiše, ki je za cerkev toliko storila, so se le za kratko po reki podali, ki je od zahoda šumela. Oni so svoje oči nakviško dvignili, oni so spoznali, de kersansko mnenje časnih in večnih blagor deli, niso ušesa pravičnim pritožbam cerkve zaperli; večkrat so pri posameznih dogodkih pomagali. Tako je bilo mogoče avstrijski cerkvi pri vsih oporih zoper nje trud čast in poštovanje do vere ohraniti, in le, ker se je to spolnilo, je zamogla Avstrija ostro skušnjo 1848. leta dostati. Ako bi bili deželani neutrudene in zvite poslance prekuca poslušali, bi bil plamen razrušenja nad razvalinami cesarstva vgasnil.

Vendar pa je postavodajstvo bistveno ravno tako ostalo in duh, kteriga se je nasopilo, preneslo na učitelje in učence višjih šol in na osebe državniga vladarstva. Popačenje pomenov od svobode in napredka se je zjedinilo in enostransko pot nastopilo v verskih in cerkvenih rečeh. Pri avstrijskih svobodomislih stare kite je veljala sužnost cerkve in ponižanje vere in bogaboječnosti za pravo svobodo. K temu je prišla popolna nevednost, ktera je tudi tiste, ki so bili sicer globoko izobraženi, v svojih mrežah držala. Na pravi izobraženi poti ni bilo priložnosti od tega kaj pridniga slišati, in po nenavadnih potih se izobraženost ni iskala. Na tako vižo se je v visoke okroge misel vrila, de je sužnost cerkve varnica Avstrije, in bila je za nedotakljivo iz roke v roko brez preiskovanja izročena.

Tedaj se dvigne gromeči vihar, ki je predmarčno državno modrost pred nesproslivo sodbo poklical. Umetno postavljeno, z mnogimi podporami podperto poslopje avstrijske vlade se je brez opora na kup vsedlo, z trepetam in začudenjem so se vidili mirni državljani naenkrat v naročju nevarnosti in brezpostavnosti. Uk je bil resen, je bil strašan, in modrim glavam se je danilo, de, ako se hoče močnejši poslopje postaviti, je treba, de se z dušnimi močmi zveže. Vladar, kteriga je zarja življenja obsijala, je bil poklican, poslopje z nova postaviti. Dvignil se je enako mladimu sončnemu žaru, ki po tamni viharji noči čez padle valove zasije. Z čistim srcem in bistrim pogledom je spoznal, de so viri, iz katerih človek nadahnutje za višje namene zajema, tudi viri življenje za družbini obstoj in cvet držav, in je zvolil za organe svojiga vladarstva moče, ki niso predsodkov dneva porajali. Na tako vižo sta prišla razglasa od 18. in 23. aprila.

Avstrijska vlada se odpove goljživimu uku državne vsemogočnosti, ki je predhodnica revolucije: ker petje Sirene vabi državo proč od svoje naravne poti, in ji nalogo da, ktere ji ni mogoče izpeljati. Avstrijska vlada spozna višji opravičenje, ki nad cerkvijo čuje, in ji svobodo podeli, po vstavi in postavah za nadzemljni namen človeka skerbeti, toliko manj ji

vživanje tistih pravic kratki, ki iz narave človeške zveze zvirajo. Avstrijska vlada ve, de so predstojniki cerkvene, ravno tako kakor državne vlade ljudje, in de sveto ni varno pred krivo rabo; ona pa tisto malo skerb na strani pusti, ki ogrevajoči, svitli plamen ugasne, ker bi bilo mogoče, de bi domače ognjiše zažgalo. Pri tem se ravno tako modro kakor tudi pravično ravna: ker kolikor ojustreje se država v svojih mejah derži, toliko pogumnejši se zamore z močnimi sredstvi, ktere v rokah ima, vsakimu razžalenju pravice opreti. Padle so opore, ki so avstrijsko cerkev zadrževale, se popolnoma za en del celote čutiti, ki stoji v varstvu božjiga duha in svoje blagoslove čez pet delov sveta razšira: ona ni več zadržana z posvečenim središčam edinstva v duhovnih razmerah po cerkvenih postavah se posvetovati. Svobodna je beseda škofa v vsih rečeh, ki v njegovem obsežku leže, ona ne bo več po volji posvetniga vradnika omejena ali zadušena, brez opora bo prišla na duhovne Gospoda in na celo verno občino, bo učila in opominjala, bo plevel zatirala in pšenico rodila v moči tistiga, brez kteriga ničesar ne zamoremo. Duhoven bo dal enako vsakimu kristjanu — cesarju, kar je cesarjeviga, in ravno tako dolžnosti, ktere so vsakimu državljanu naložene, spolnovati mogel. Kar pa dolžnosti čije, ktere ima v duhovskih zadevah proti Bogu in cerkvi, bo cerkvena oblast svojo pravico imela, ktere se ne more znebiti, ker jo je božji sin poslal vezati in razvezati, ki pa državljanskemu zakoniku nasproti nikakor nima veljave kake posebne predprave: ker cerkev v tej zadevi nič družiga in večiga ne tirja, kakor kar vsaka država vsaki od nje spoznani družbi železnice dovoli in dovoliti mora, de družba železnice ni nemogoča. Vsakimu škofu je mogočnost dana, konkurzne spraševanja za fare, božjo službo, bogoslovne škofijske, in samostanske učilice po sklepah na Dunaju zbranih škofov vravnati in voditi. Svete nauke katoliške cerkve bodo katoliško mladost le taki očitno učili, ktere bo škof, čuvaj vere in prvi učnik svoje okolice, zato pooblastil. Cerkvi je obljubljeno, de se v spolnenju teh važnih dolžnost, ki jih do ljudskih šol ima, ne bode motila.

Mnogo se je zgodilo, mnogo za cerkev, mnogo za človeško družbo. Ako bi kdo na tem dvomil, pokažite mu na izgledno deželo, kteri je Evropa do marca leta 1848 v vsih zmotah z čudovito udanostjo sledila, pokažite mu na Francosko! Francosko je bilo med vsimi katoliškimi deželami prvo, ki je državno cerkev na svet rodilo. Šestdeset let potem, ko se je zadnja stopnja storila, je bilo tisto modroslovje, ki z bedaki govori: Ni Boga, že popolnoma v cvetju; še petdeset let in svoboda rudeče kape je praznovala kervavo svatbo. Po pretečenem šestdesetem letu mala truma, ki zjutraj še ne ve, kaj bo na večer počela, pet in trideset svobodnim Francozom republiko vstvari. Rudeči že spožrešnimi gledali plen požirajo, kteriga so si zbrali; nasledniki Marata in Robespiera komej trenutka čakajo, de bi na noge stopili. V tej silni nadlegi spozna Francosko — nekoliko prepozno zares — kje samo je rešitve iskati. Učenci državne politike, ki ima premalo v sebi, ozrite se vendar na eniga moža velikiga duha in velikiga imena! Ko je na oltarju nepristni svobodi daroval, in moč jezika zoper cerkev in kersanstvo obrnil, ste mu radi prikimali. Pa v obličju leta 1848 se je naglo spreobrnili; komej se je marc pričel, ko je že spoznal, de je katoliška cerkev zadno pribižališe razterganiga družbiniga reda. Kaj nočete po njegovih stopnjah hoditi? Tudi mi smo čutili, kaj ognjena gora premore! Kaj niste še dovolj razvalin vidili? Ako pa vam ni zadosti eden, stopite v postavodajni francoski zbor! V koliko sereh

je keršansko prepričanje zmagavno moč sku-silo, ve tisti, ki v serca gleda! To pa je go-tovo, francoski može, ki vladno veslo v rokah derže, so, kar se redko zgodi, se od zgodovine nekoliko naučili. Njih skušnja je drago odkup-ljena, in še niso cene popolnoma plačali. V letu 1789 se je zlahtnik, kterimu so še boljši spomini ostali, sramoval obstati, de v Boga verje, in ako je hotel k praznovanju svetih skrivnost iti, se je na tihem in pazno v cerkev podal. Strašni uk francoske perve revolucije nad fran-coskim plemstvom ni brez nasledkov bil; pa med tem je bogat državljani že davno v nje-gove stopnje stopil. Bogat državljani bi bil zdaj serčno rad kristjan, ako bi mu rudeči noža pred vrat ne nastavljali. Zdaj je pa prosti ljud v Parizu na tisti stopnji, v kteri so pred 60 letmi popačeni vnuki zlahtnih oče-tov stali; in si v čast šteje, ne v Boga ver-jeti; zdaj pa je pokazenje med naj bolj prosti ljud prišlo, in se že celo kmetov prijema, kterim rudeči časopisi vsak dan v imenu svobode z trupam napolnjeno kupo venčajo. Vi ste nam našiga boga vzeli, vpijejo, denarje in blago, poželenje in lahkota, to je naša dota! Dajte jo nam, ali umrite! „Ne motite se. Bog se ne da zasramovati!“ Kaj moramo tudi mi tako dalje priti? Francosko svete moči keršanstva ni zastoj v pomoč klicalo; ohranilo se bo, če tudi ne brez težkih bojev. Mar hočemo po zapeljivih potih Francije hoditi, med tem ko si občudovani izgled v varno zavetje želi? To bi ne bila le nesreča, ampak bila bi tudi sramota, ki bi nam pečat zasmehovanja v čelo vžgala.

Znabiti, prijatli, vi tudi na take naletete, ki čez te naredbe zlo dvomijo; al v politiko ti ljudje le malo vidijo; oni so le bolj čutam udani. Dvignenje zlo češeniga „placeta“, ki jim je naj lepši zlahtni kamen v kroni in naj bolj terdno poročstvo cesarske moči, jih z ne-voljo in strahom napolnuje. Mnogo, kar so v časopisih in romanih brali, se v njih duhu me-ša. Tamni srednji vek, menijo, de se po-vračuje; že vidijo prekletstva, kralje odstav-ljati, špansko inquisitio enako strahovam se bli-žati, in marsikteriga pošteniga moža groza prime, kakor de bi bila že germada zažgana, kakor de bi že rabelj svojo roko po njem ste-goval. Dragi bratje! pri takih sanjah bi se mogli smejeti, ako bi žalostno ne bilo, de ka-tolčane take sanje napadejo! Sredni vek, kteriga le malo od ene strani hvali, mnogo pa od druge strani graja, je bil čas, ki naj svetej-ših potreb duha ni le globoko čutil, ampak za pravilo celiga življenja postavil; prizadeval si je, vse posvetne zadeve večnemu namenu, kterimu se človek bliža, podvreči, in to je nje-govo veličastvo, to njegova slava. Pa vrav-nave, ktere je tisto zlahtno prizadevanje zbu-dilo, niso bile proste pomanjklivost, in so se zraven tega operale na razsnove, ki so prešle z dobrim in slabim vred.

(Konec sledi.)

Austrijanska. Po cesarskem dovoljenju se bodo znanprej žandarji tudi iz deželne bram-be jemali, ako imajo za to opravilo potrebne lastnosti.

* Novim sodnijam je bilo rečeno, de naj se v razglasih tujih besed varjejo kolikor jim je mogoče, de jih tisti razumeti morejo, ktere tičejo.

* C. k. ministersko svetovavstvo je sklenilo, de se bodo takim posestnikom, ki konj potre-bujejo, in jih koj ne morejo plačati, vojaški konji, ki jih več vojaki ne potrebujejo, dajali, proti tem, de morajo imeti posestvo, na ktero se bo dolžno pismo napravilo, in spričo do-briga obnašanja od gosposke, in de dolg v 12 ali 18 mescih plačajo. Cena lahkkih, za vojaške potrebe ne več prav rabljivih konj bo 90 gld., manj rabljivih 70 gld.

* Akoravno je minister notrajnih zadev iz Dunaja šel, vendar lombardo-beneška komisija pod predsedništvom grofa Montecuccoli ne-prenhama svoje opravila opravljati. Za po-svetovanje osnove srenjskih postav so bili sle-deči možje odbrani: nadškof iz Vidna, škof adrijanski, dr. Villa, grof Nikolaj Briali, grof Schizzi in vitez od Schicotti.

Lombardo-beneško kraljestvo. Čas za pro-stovoljno posojilo v lombardo-beneškem kra-ljestvu je bil do 21. t. m. podaljšan. Zna-bit, de bo znanprej več sočutja dobilo. Ko-likor je dozda znano, je mesto Milano 6 mi-ljonov, Benetke 2½, Padua ½ miliona pod-pisala. Od drugih glavnih mest je razun Ve-rone le malo, od majhnih pa nič ni pričako-vati. Tudi v Rovigni sta bila 2 miliona lir podpisana. Torej se vse skupej vendar na 15 milijonov šteje.

Tuje dežele.

Gerska. Telegrafsko naznanilo pove, de je angleško brodovje 4. maja Salamis zapu-stilo in se pred ko ne proti Neaplu obrnilo. Admiral Parker se je v Malto podal.

Laška. Sardinija. Od 6. maja se piše iz Turina: Vsi časopisi danes pripovedujejo od zapretja turinskega nadškofa. V saboto ob eni popoldne se podasta en stotnik in en deset-nik Karabinerije v nadškofovo poslopje, in ko sta prišla pred nadškofa, sta mu povedala, de mu je zapovedano se v ječo podati. On le za nekatere trenutke odloga poprosi z pri-stavkam, de se hoče prebleči, potem pa se z njima poda. „Concordia“ pravi, de je na poti rekel, de ječa zanj ni teška, kar je bil Pij VII. zapert; stotnik mu je pa odgovoril, de je med vzrokom zapretja Pija in njega velik razloček, de je Pija ukazal le en svojogla-ven vladar zapreti, njega pa prelom postave ukaže zapreti. „Armonia“ pravi, de se je na večer potem metropolitški odbor k njemu po-dal, in mu svojo žalost naznanil. V nedeljo se je po vsih cerkvah zanj očitno molilo, in pri vsih mašah je bila liturgiška molitev pri-stavljena: Pro episcopo constituto in carcere (za škofa v ječo verženiga).

Predej je prišlo povelje nadškofa zapreti, mu je sodnik Salvi pisal, de naj pred sodbo pride, ako tega ne stori, ga bo moral po po-stavi zapreti. Nadškof je na to pismeno od-govoril, de mu vest prepove, temu sodniški-mu povelju pokoren biti, in de zamore le z sv. Petram reči: Si justum est, vos potius audire quam Deum, judicate. (Ako je pra-vično, raj vas kakor Boga poslušati, sodite.)

Razne naznanila.

— Mesca Septembra se bodo vse katoliške družtva v Lincu snidile.

— V Ljubljani je cesar za uboge 1500 gld. podaril, od kterih se ima pa 300 gld. pogo-relcam v Klečah podeliti, kterih pogoriše je cesar vidil, ko se je po železnici peljal.

— Vojskovodja Radecky je šel včeraj iz Ljubljane. On se ni mogel z cesarjem v Terst podati, ker je nekoliko na eni nogi zbolel, pa mu je še odjenjalo torej je spet na Laško odrinil.

— Knez Czartoriski se je iz Pariza v Be-rolin podal.

— Za zidanje českega narodniga glediša sta grofa Henrik Chotek in Jovan Kolowrat vsak 4000 gld. naj perva podelila. Knez Adolf Schwarzenberg in grof Harrach pa vsak 1000 gld.

— V Montrozi je nedavno 56 let star be-rač umrl, ki 20 let v svojem stanovanju ni ne luči ne ognja imel, ki je vedno neizrečeno stradal. Zapustil je 2671 liber — šterlingov

(27,000 gld.) v zlatu, srebru in banknotih. Ubogi berač!

— Pervi broj časopisa „Slovan“, kteriga je Havliček začel izdajati, ni smel med občin-stvo.

— En lekarnik je v Altoni tako masino za kuhati znajdel, ki je podobna hlaponu, ktero konji vlečejo. Namenjena je za rabo v vojski, in v eni uri skuha kakoršno koli bodi kosilo za 400 mož. Ta masina tudi med potjo kuha.

— Iz Dunaja se piše: Nagovor v pastirskem listu gospoda knezo-nadškofa Vincenca Eduar-da do vernih njegove škofije bo gotovo globok in stanoviten vtis v serca naših ljudi storil. Kakor razžaljen oče, ki je od svojih zapelja-nih otrok zanemarjen, govori duhovni pastir vernim svoje škofije s priprostimi, prijaznimi besedami, kterih vsaka ima pečat resnice in terdniga prepričanja nad seboj. Skerbi, de bi utegnili nekteri dobromiselni ljudje zapeljani biti, ga napeljejo svoj glas povzdigniti, de bi nevedne podučil, malosercne potolažil, sla-be pokrepčal, sovražnike zavernil in svoje verne pred njimi svaril. Ta svaritev in opo-minvanje je vendar le bolj ljubezniv opis be-sedi: „Bog ne želi smerti grešnikov.“ Po razumevnem razjasnjenji zapopadka cesarski-ga sklepa se cel nagovor skonča s temile be-sedami: „Molite za svoje zašle brate, de bi Bog njih pamet razsvetlil, njih serce omečil in jih nazaj pripeljal na pot pokore, de bi mi vsi, ki smo udje cerkve Jezusove na zemlji, kdaj tudi udje njegoviga kraljestva v nebesih postali.“ Celo pismo puhti iz apostolskega duha, in je zlo pripravno sovražnikom cerkve njih orožje iz rok izviti.

— Gospod v. Steinheil, odsekni svetovavec v c. k. ministrii za kupčijo in ceste je pred nekaj dnemi v Pešto prišel, de bi v zadevi elektromagnetiškega napeljanja telegrafa med Prešborgom in Pešto potrebne priprave omi-slil. Slišimo, de je namenjeno dratove pod zemljo v Kavčukovih cevih peljati, kar bo vremensko ali pa hudobno pokvarjenje telegrafa obranilo.

— V Wilni na Ruskem so nedavno, ko so nek zid zrušili, veliko votlino najdlji, v kteri so bile podzemelske sprehodiša, in v njih ne-koliko tisučev trupel, ki so ali sedele ali eno na drugem ležale. Več trupel je imelo tako terdo kožo, kakor pergament, znotraj pa so bile po-polnoma prazne in torej tako lahke, de so se z eno roko prav lahko kviško vzdvignile. Pri mnogih se je vidilo, de so bili minih in nune, ker se jim je še na obleki poznalo. Nobeden ne ve, kako in kdaj je toliko tisuč ljudi, od kterih do zdaj nobeden ni nič vedil, pod zemljo prišlo.

— „Kurir Warsavski“ naznani iz Volhinije tole najdbo: Pri mesticu Chmielnik v podolskem okrogu, je nek kmet jamo kopal, v kteri si je namenil krompir spravljati. Vergel je z lopato svitel košček iz zemlje. Majhni otrok kmeta zapazi leskečo reč in se z njo igra. Primeri se, de en jud memo pride, on vidi leskečo igračo in kmalo spozna, kaj de je le-skeča reč. Polen veselja začne torej poska-kovati in vpije: Zlato, zlato! Ta najdba se je kmalo razglasila pri višjem vradu, najdeno reč dobro pregledajo, se prepričajo, de je svitli kos zares čisto zlato, in de je v obrogu Chmielnika mnogo te zlahtne rude.

— Iz Ogerskiga se v „Grazer Ztg.“ piše: Ne verjemite, de Rozsa Sandor z 700 mož pri nas ropa. Komej 80 jih ima, pa so tako pogumni, de se trikrat toliko vojakov ne boje; v boju je bil ropar „ogerski Abdel Kader“ imenovan, na kteriga je domovina z zaupam gledala, sedaj se ga pa povsod boje, ga sovra-žijo in preklinjajo.

**Letni zbor slovenskiga društva v
Ljubljani.**

Drugi dan t. m. je bil po družbinah postavljen letni zbor slovenskega društva, katerega namen je povzdiga domorodnega slovstva (literature).

Društva dozdanji predsednik je začel zbor z nagovorom, v katerim je zbrane ude pozdravil in jih povabil, da naj odkritoserčno danes svoje misli razodenejo in predloge store, katerih del naj bi se društvo v prihodnje poprijelo, da bo svoj častni obstoj po koristni delavnosti v prid slovenšine razodevalo.

Potem je društva odbornik in tajnik, gosp. Dragotin Dežman naznanil opravila, ki jih je društvo preteklo leto doversilo. Da društva udje in prijatli očitno zvedo, kaj je odbor po izročeni opravilstvu skozi leto počel, dame iz tega naznanila nekatere važniši reči na znane. „Kakor Vam je, častiti gospodje! znano“ — je začel naš izvrstni pisatelj in govornik — „se je slovensko društvo že v letu 1848 prestavljanja avstrijskih postavnih knjig lotilo. Dva odbora sta bila za to delo postavljena. V enim odboru je gospod Mažgon prestavek avstrijske državljanske pravde, v drugim pa gosp. Cigale prestavek kaznovavne pravde vodil. Gospod Mažgon je ravno polovico svojiga dela dokončal, kar ga je nemila smert iz naše srede pograbila. Naša dolžnost je tukaj očitno izreči, da ste slovenska dežela z rajnikom Mažgonom gorečiga rodoljuba, naša družba pa neutrudljivo delavniga uda in odbornika zgubile. Tudi drugi odbor je prestavek perviga dela kaznovavne pravde doversil. Potem se je gosp. Cigale — od ministerstva na Dunaj poklican, da bi zanaprej tam državni zakonik vredoval — tje presešil, in mi smemo tudi za naprej od njegoviga rodoljuba pričakovati, da bo kakor do zdaj slovenščino zvesto podpiral.“

„Potem, ko se je na Dunaju državni zakonik izdajati začel, se je odboru nepotrebno zdelo, se s prestavljanjem postav dalje pečati, prvič zato, ker le to, kar je na Dunaju v državnim zakoniku izdano, postavno veljavnost ima, drugič, ker smo bili od gosp. predstavljavcov na Dunaji naprošeni, jih pri njih delu z nabero pravdoznanskih in drugih ne- navadnih besed in z drugimi sveti zastran je- zika ali slovstva podpirati. K temu ni bilo več posebniga odbora potrebno, in mi smo po svoji moči večkrat gospodam predstavljavcam na Dunaju vstreci skušali. To pa, kar se je od postavnih knjig v tem odboru predstavilo, je bilo v raznih listih „Slovenije“ natisnjeno. Slo- vensko društvo zamore reči, da se je za pre- stavljanje postav v slovenščino zvesto in krepko poganjalo. Zdaj ko je vlada to reč prevzela, in gorečim ter učenim možem to delo izročila, znamo upati, da se bo v ti zadevi veliko z omiko našiga jezika storilo. Le eno je, kar živo želimo, da bi se namreč naši rojaki in gospodje uradniki za te postavke v sloven- ščino bolj kakor dozdej pečali. Vsi gospodje ude so naprošeni se z vso močjo poganjati, da bojo naši kmetje postavne slovenskiga za- konika bolj pridno prebirali, da slovenski za- konik ne bo, kar mu naši protivniki očitajo, le vaja posamesniga jezikoslovca, kako bi se ta ali una postava posloveniti dala, temuč da bojo v njem zapopadene postavne v resnici kri- vstavnih deržavljanov postale. Zraven pa tudi prosimo vse ude slov. društva, da bi nam svoje želje in misli, svoje opombe v ti ali uni reči deržavniga zakonika, ktere bi se morebiti po njih misli zboljšati dale, na znanje dali. Slo- vensko društvo bo te opazke učenih in rodo- ljubnih mož predstavljavcam na Dunaji na znan- je dalo, in skerbelo, da se tudi v tem obćnim željam Slovincov zadovolji.“

„Odbor slovenskiga bala na Dunaju nam je 50 gold. podaril s tem namenom, da če bi se slovensko gledališče vstanovilo, in se nam ta naprava obstojna in važna zdela, jo s 5 akcijami, ki so naša lastnina, podpirali, seer pa to darilo za slovenski besednik obrnili. Ker se kaže, da se bo ta naprava na noge spravila, je društvo namenilo prijetih 50 gold. domorodnemu gledališču.“

»Častiti gospod Miroslav Vilhar, goreče slovenski rodoljub je našemu društvu čast skazal, da mu je svojo izvirno igro »Jamska Ivanka« posvetil. Zraven tega je pa tudi društvu na

znanje dal, da mu če 500 iztisov svoje „Jamske Ivanke“ z napevi vred podariti s tem pogojem, da naj bo to, kar čez stroške za natis teh knjig ostane, za dve darili porabljeno. Eno darilo bi bilo za nar boljši popis domače zgodovine v slov. jeziku, drugo pa za 2 nar boljši liriki pesmi. Knjiga z napevi vred bi se za 45 krajcarjev prodajati imela. Družstvo bo po svoji moči podpiralo hvale vredne načine častitiga rodoljuba.“

„Za izdelovanje slovenskiga besednjaka smo velik pripomoček zadobili. Naš častiti odbor-
nik g. baron Dragotin Kodeli — kteriga smo
le s težkim srcam iz svoje srede pustili —
si je prizadjal dovoljenje zadobiti, da bi tudi
g. bogoslovci en oddelk našiga besednjaka iz-
delovati smeli. Milostljivi g. knezoškof so do-
volili to pripomoč. Zdaj to važno delo v dveh
razdelkih napreduje. En razdelek besede per-
vih čerk predstuje in je svoje delo že do čer-
ke K „Kanzelei“ dognal, drugi razdelek pa je
svoje delo pri čerki Q začel in bo skorej nar-
obirniši čerko S končal. V enim letu mislimo
to delo končati. Zdaj imamo od besednjaka
900 pol čedno spisanih, in z imenitnimi opom-
bami g. pregledovavcov pomnoženih. Vsi g.
pregledovavci so pri tem delu prav pridni. Mi
te rodoljube gospode prosimo, da bi tudi za
naprej pri tem trudapolnim pa tako potrebnim
opravilu sl. društva z vso svojo učenostjo pod-
pirali. Vsa hvala in čast gre njim, gospodam
bogoslovcem in drugim delavcam pri tem trud-
nim delu za njih podporo.

„Še družiga dela moramo opomniti, kteriga se je slovensko društvo lotilo. G. Dr. Kleeman, začasni vodja c. k. Ljubljanskega gimnazija je v dopisu od 27. listopada 1849 slovenskemu razdel, slovensko berilo za prvi klas gimnazija zložiti, in se v tem delu po raznih predmetih razdeliti. Učeni g. Dr. Kleeman je prav pripraven načrt napraviti, po katerim naj bi se to važno delo izdelovala. Od štirih udov za to delo zbranih je vsak en oddelk prevzel. Skoraj vsi slovenski pisatelji so sestavke za berilo poslali, eni izvirne, eni iz raznih jezikov prestavljene. To delo bo ob kratkim ministerstvu predloženo, in mi smemo upati, da bojo njegovi mnogoverstni sestavki razum učencev tudi drugih brancev dokaj imeli. Hvala tistim gospodam, ki so nas v tem delu podpirali, pa tudi za naprej jih prosimo, če se bojo zaporedoma drugi zvezki berila izdelovali, nam svojiga peresa in svoje učenosti ne odtegnuti.“

„Častivredni g. M. Kastelic je družinu svojo lepo knjižnico s tem pogojem v rabo prepustil, da si gospodje udje knjige v bravnici prebirati znajo.“

"Tretji zvezek 'slovenske gerlice', ktera si ni le na Slovenskim, temuč tudi v nemških mestih dokaj prijatelov pridobila, bo kmalo gotov, in bo v kratkim v veči obliki kakor zdaj na svitlo prišel."

„Ker je nas sestavljanje berila nekoliko mu-
dilo, ni bilo mogoče do zdaj letopisa sloven-
skega društva dogotoviti. Berž ko ne bomo
mogli do konca velikiga serpana to delice g.
deležnikom poslati, in le še prošnjo pristavimo,
de bi tajisti sl. pisatelji, ki so morebiti kak-
šen sostavek za letopis namenili, nam ga v
kratkih poslali.“

„Za spominek rajnkiga Prešerna smo dosihmal 190 goldinarjev nabrali. Nadjamo se veliko veči skupšine. Vsi domorodci so tedaj prošeni, kolikor je mogoče, še kaj nabrati, de se bo zamogel rajnkimu spominek staviti, ki bi bil živa priča, da slovenski narod svoje slavne može ceni, in da ni bil pozabil na grobu neumerjotiču Prešernu vredin spominek svoje hvaležnost postaviti.“

Po razloženih opravih pretečeniga leta je dal družtvinu denarničar gosp. Brus dohodke in stroške l. l. in prevdarek dohodkov in stroškov t. l. na znanje. Čeravno je družtvo po tem, da se učenci ne smejo nikakoršnega, tedaj tudi ne slovenskiga družtva vdeležiti, nekoliko udov in po njih zraven lepe pripomoči v pevoigrah (Concert u. Theater) tudi denarnih dohodkov letašnje leto zgubilo, je vunder ti denarni zgubi nekoliko s tem pomagalo, de je najeto drago stanše zapustilo in si tako najemnino prihranilo.

Družbini predsednik je potem zbrane ude poprašal: katerih del naj bi se društvo v prihodnje lotilo, de pokaže svoj obstoj v koristni

delavnosti. V tem se je po mnogim prav živim pomenkovanju sledeče sklenilo:

1) Letopis društva naj se tudi za to leto na svitlo da.

2) Izdelovanje velikiga slov. besednika naj krepko napreduje; za stroške prepisovanja i. t. d. je nek rodoljub, ki je bil v zboru pričujoč, 20 gold. podaril in obljubil, v ta namen, vsako leto dokler ne bo besednik gotov, tolikšni pripomoček podariti; glasno hvalo mu je za to lepo darilo zbor na znanje dal.

3) Po izdanim 3. zvezku naj se pripravljati začne 4. zvezek gerlice slovenske.

4) Ker v slovenskim jeziku napravljenih zemljovidov (Landkarten) še elo nimamo razun Evrope, ki so sedanji knezoškof Lavantinski bukvicam „Življenja srečna pot“ določili, je bilo sklenjeno, de naj družtvo prvi potrebi vstrči, narporej zemljovid vesolniga dozday znaniga sveta v obliki dvch krogel (Planiglobien) na svitlo da. To tudi ljudskim šolam v poznanje sveta potrebno delo se bo lahko prodalo, in ker se sme misliti, de se bo tacih zemljovidov veliko spečalo, se bo tudi dala cena prav nizko postaviti. Poseben odbor je bil v dognanje tega dela odločen. *)

5) V vseh jezikih se dobe bukve, v katerih se najdejo izgledi, kako naj se vsakemu človeku potrebne pisma, plačilni listi, dolžne, ženitvanske, izročilne (čezdajanske) pisma, prošnje, pogodbe (kontrakti), poslednja volja (testament) in druge v življenju navadne pisma napravijo; le Slovenci nimamo v tem nič, razun tega, kar je v „Blažetu in Nežici“ in v „Drobtincah“ lepo vkup spravljeniga. Gosp. Ambrož se je že pred dvema letama tega dela lotil in je v zboru ponudil svoje dosihmal dovršeno delo občenimu pridu, kar je zbor z veliko hvalo sprejel, in tudi v dognanje tega na vse strani koristniga dela posebni odbor izvolil.

Dalje je bilo na predlog, ki sta ga dva g. uda zastran abecednika v novim pravopisu zboru naznanila, sklenjeno, v ti reči prošnjo dežel-nimu poglavarju vložiti. — Zastran nabere za Prešernov spominek je bilo sklenjeno, darila, ki so se v ta namen že nabrale in se še bojo, po časopisih očitno razglasiti, in v posames-nih krajih nektare rodoljube naprositi, de bojo naberanje prevzeli.

Poslednjič je bila nova volitev predsednika in odbornikov slov. društva. Izvoljeni so bili za predsednika Dr. Bleiweis — odborniki pa gospodje: Miha Kastelic, Dr. Dežman, Mih. Ambrož, Dr. žl. Lehman, fajm. Potočnik, Dr. Strupi.

S pomočjo rodoljubnih udov, ki bojo, kakor dosihmal odbor v njegovih delih podpirali, se bojo dali vsi storjeni sklepi v prid slovenskiga slovstva in ljudstva lepo izpeljati. Po delih naj se tudi prihodnjie blagi namen tega domorodniga in v povzdigo slovenskiga slovstva tako potrebniga društva spozna! (Novice.)

Zmes.

Vgledišu v Benetkah je bila igra pobečinski potop^a igrana. Očak Noah gre v barko, voda vse živali potopi in tudi levu že enaka osoda žuga (lev je v benečanskem gerbu), ko nenkrat nevoljna množica strasno jame razsajati in vpiti, de ne bo terpela, de bi lev poginul. Noah je tedaj mogel iz barke priti in leona rešiti.

^{*)} Hvale vredni predlog častitiga gosp. Podliskiga v ravno tem obziru je slov. društvo še le popoldne prejelo, ko je bil zbor dokončan; ga bomo tedaj še le v prvi odborni seji v pomén vzeli.

Telegrafiško kurzno naznanilo deržavnih
pisem 15. Velkiga travna 1850.

Deržavne dolžne pisma po	5	od 100 (v srebru)	92 $\frac{7}{16}$
» » » »	4 $\frac{1}{2}$	» »	80 $\frac{7}{16}$
» » » »	4	» »	—
» » » »	2 $\frac{1}{2}$	» »	—

Obligacioni avstrijskih pod
in nad Anizo, čeških, morav-
skih, silezkih, štajarskih, ko-
roških, krajnskih, goriških in
dunajske višje kamorne urad-
nije.

po 3	od 100	—	gld.
» 2 $\frac{1}{2}$	» »	—	»
» 2 $\frac{1}{4}$	» »	—	»
» 2	» »	—	»
» 1 $\frac{3}{4}$	» »	—	»

Dnarna cena 15. Velk. travna 1850.

	V dnarju
Cesarskih cekinov agio (od 100 gold.)	25 $\frac{3}{4}$ gld.
Srebra » » » »	18 $\frac{3}{8}$ »